



Datum

2020-09-16

Vår referens

Gunnar Bergström

Enhetschef

gunnar.bergstrom@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Tillväxtfrämjande åtgärder STK-2020-1243

Sammanfattning

En tillväxtkommission för ett inkluderande och hållbart Malmö föreslås inrättas. Kommissionen ska med utgångspunkt i Agenda 2030 analysera förutsättningarna för tillväxt i Malmö och ge rekommendationer framåt. Kommissionen ska samla forskare, praktiker och andra relevanta aktörer för Malmös tillväxt och utveckling. Kommissionen ska spegla Malmö, Malmöborna och Malmöbornas erfarenheter. Stadskontoret ska återkomma till kommunstyrelsen med förslag på direktiv, form, budget och tidplan för kommissionens arbete.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen inrättar en tillväxtkommission för ett inkluderande och hållbar Malmö.
2. Kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att återkomma med förslag på direktiv, form, budget och tidplan för kommissionens arbete.
3. Kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att återkomma med förslag på ordförande för kommissionens arbete.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KS AU 200921 Tillväxtfrämjande åtgärder

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-09-21

Kommunstyrelsen 2020-10-14

Beslutet skickas till

Avdelningen för omvärld och näringsliv

Avdelningen för intern ledning och stöd

Ärendet

Malmö och Malmös näringsliv har genomgått en betydande strukturomvandling se senaste decennierna. Under förra seklet dominerade industrin i Malmös näringsliv. I dag har Malmö ett diversifierat, kunskapsintensivt och innovativt näringsliv. I Malmö finns en mix av industri och tillverkning som finns kvar sedan innan strukturomvandlingen inleddes, eller har etablerats på

senare år. I Malmö finns en stark entreprenörsanda med en stark start-up-scen och tjänstesektorn är en av de branscher som ökat allra mest. Besöksnäringen är i dag en viktig del av Malmös näringsliv. Malmö har också betydande forskning och utveckling inom t.ex. Life Science-området.

Vid 2000-talets början etablerades det som i dag är Malmö universitet och ungefär samtidigt invigdes den första fasta förbindelsen över Öresund med Öresundsbron. Strax därefter etablerades Minc – The Startup House of Malmö. Detta samtidigt som stora stadsutvecklings- och infrastrukturprojekt initierades för att säkra attraktiva boendemiljöer och god tillgänglighet, bland annat med Citytunneln som invigdes 2010.

Under 2000-talet har Malmös folkmängd ökat kraftigt och de senare åren har befolkningen ökat med ca 5000 invånare varje år. En allt större del av invånarna har kommit från andra länder, vilket bidragit till att Malmö är en av världens mest globala städer.

Företagsetableringarna har ökat stadigt och på senare år har ungefär hälften av alla nya arbetstillfällen i Skåne uppstått i Malmö.

Att säkra fortsatt utveckling – och en mer inkluderande och hållbar tillväxt

Även om mycket har gått i rätt riktning i Malmö under de senaste decennierna, har inte alla delar utvecklats lika kraftigt i positiv riktning. Arbetslösheten har bitit sig fast på en avsevärt högre nivå än i riket och betydande delar av Malmös befolkning står i dag utanför arbetslivet. De arbetstillfällen som tillkommit har inte i tillräcklig grad varit lämpade för Malmöborna och de arbetsmarknadsinsatser och utbildningsprogram som funnits till hands har inte varit tillräckliga för att klara av matchningen på arbetsmarknaden.

För att säkra och utveckla arbetet för en inkluderande och hållbar tillväxt för framtiden, är det tid för att efter flera decennier av stadig tillväxt och utveckling inom Malmös näringsliv, utvärdera, lägga till pusselbitar och att blicka framåt mot 2030 och därbortom.

Den pandemi som världen är inne i just nu påverkar näringslivet och förutsättningarna för tillväxt. Konsekvenserna av pandemin ställer också delvis nya frågor kring robusthet i näringslivet och hur starka förutsättningarna för tillväxt är när en kris slår till.

Att skapa förutsättningar för en mer inkluderande och hållbar tillväxt, att utvärdera de senaste decennierna och med detta blicka framåt samt att tillvarata de erfarenheter som pandemin skapar, ger upphov till några centrala frågeställningar kring förutsättningarna för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö:

- Hur säkras en inkluderande och hållbar tillväxt genom ett näringsliv som möter Malmöbornas kompetenser och förutsättningar?
- Hur tas den etniska, kulturella och språkliga mångfald som finns i Malmö tillvara i ett tillväxtperspektiv?
- Hur rustas Malmöborna för att möta den efterfrågan på kompetens som finns inom näringslivet?
- Hur mycket av Malmös utveckling har varit effekter av händelser och utveckling i omvärlden i relation till händelser och utveckling i Malmö och Malmöregionen? Och hur säkras Malmö fortsatt tillväxt trots potentiella mindre gynnande yttre förutsättningar?

- Har Malmö hämtat hem och kapitaliserat på den omvandling som skedde kring millennieskiftet och vilka beståndsdelar behöver till för att säkra fortsatt utveckling och tillväxt?
- Malmö växer och närmar sig en halv miljonstad och Malmöregionen en miljonregion – hur sker en fortsatt näringslivs- och tillväxtfrämjande politik med dessa förutsättningar?
- Inom 10-15 år finns ytterligare en fast förbindelse över Öresund genom Öresundsmetron, och en fast förbindelse till Tyskland genom Fehmarn Bält-tunneln. Vilka förutsättningar innebär detta för tillväxten i Malmö och Malmöregionen och vilka strategier skapar bäst förutsättningar för dessa?
- Vilka är Malmös spets- och profilområden och hur utvecklas dessa ytterligare?
- Hur utvecklas förutsättningarna för branschöverskridande kreativitet och innovation?
- Hur säkrar Malmö nödvändiga privata och offentliga investeringar i forskning och utveckling och tillgången till riskkapital?
- Hur effektiva är Malmös entreprenörskaps- och innovationssystem, och vilka är nästa beståndsdelar i utbyggnaden av dessa?
- Hur väl står Malmö emot inhemska eller globala kriser och vilken näringslivsmix behövs för att klara av att möta olika former av kriser?
- Vilka nationella och europeiska förutsättningar behövs för att säkra en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö?

Svaret på dessa frågeställningar, och möjligheterna att möta dem, ligger gemensamt hos en rad aktörer. Malmö stad har en central roll i sitt sysselsättnings- och näringslivsfrämjande arbete. Näringslivet självt och andra näringslivsfrämjande aktörer är andra centrala parter. Banker och kreditinstitut, lärosäten och civilsamhällets aktörer är andra delar. Även aktörer på den danska sidan av Öresund liksom aktörer i Hamburg kommer att både påverka och skapa förutsättningar för tillväxt i Malmö och Malmöregionen. Svensk nationell politik liksom europeiska institutioner skapar också förutsättningar för vad som är möjligt i Malmö och i den gränsregionala kontexten.

Vissa villkor kan Malmö stad själv påverka, men inte alla. För att skapa förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt krävs krafttag och att fler aktörer agerar. Beslut på europeisk nivå, nationella lagar och politiska initiativ på olika nivåer styr förutsättningarna. Tillväxt- och näringslivspolitik, sammanhållningspolitiken, arbetsmarknadspolitik och forskningspolitik är några exempel. Om alla politikområden konsekvent arbetar för att öka förutsättningarna för en inkluderande och hållbar tillväxt, kommer det att få effekt.

Bygga vidare på erfarenheterna från Malmökommissionen

För tio år sedan inrättades ”Malmökommissionen”, Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö. Kommissionen bestod av forskare, experter och praktiker som tillsammans tog sig an frågan om att bidra till ett socialt hållbart Malmö. Malmökommissionen har satt tydliga avtryck i Malmö, i Malmös stads och andra aktörers arbete för social hållbarhet och ökad jämlikhet i hälsa. Kommissionen har också rönt stor uppmärksamhet internationellt och har nationellt blivit ett föredöme för ett vetenskapligt, strategiskt och sammanhållet arbetssätt för att möta de sociala utmaningarna.

Genom att ta avstamp i Malmökommissionens slutsatser och rekommendationer samt bygga på erfarenheterna av arbetssätt och fortsatt implementering, inrättas nu en tillväxtkommission för ett inkluderande och hållbart Malmö.

Tillväxtkommission för ett inkluderande och hållbart Malmö

Tillväxtkommissionen ska ta sig an frågorna om hur Malmö och Malmöregionen skapar förutsättningar för fortsatt god, inkluderande och hållbar tillväxt. Kommissionen ska omfamna såväl efterfråge- som utbudssidan; vilken näringslivsstruktur behöver Malmö och med vilka kompetenser Malmöborna behöver rustas. Ett helhetsgrepp om framtidens näringsliv och arbetsmarknad i Malmö.

Kommissionen ska sättas samman av forskare, experter och praktiker inom områden som exempelvis företagande och entreprenörskap, innovation, tillväxt och arbetsmarknad. Kommissionärerna ska dels vara personer med betydande akademiska meriter eller högprofilerade inom sina verksamhetsområden, dels personer med i sammanhanget mindre konventionell bakgrund eller som bedöms ha betydande potential men ännu vara i början av sin akademiska eller verksamhetsmässiga karriär. Kommissionens sammansättning ska spegla Malmö, Malmöborna och Malmöbornas erfarenheter.

Kommissionen ska inom sig, eller genom t.ex. olika former av expertråd, knyta till sig internationell kompetens. Här är kompetens från och relationerna med Danmark och Tyskland särskilt viktigt att beakta. Kommissionen bör också knyta till sig högprofilerad internationell forskarkompetens.

Kommissionen ska tydligt fokusera på de utmaningar och möjligheter som finns i Malmö och i Malmöregionen och åtgärdsförslagen ska vara realiserbara. Kommissionens arbete ska vara starkt förankrat i Malmö stads organisation och hela organisationen ska känna ett tydligt ägarskap för kommissionen och dess arbete. Kommissionen ska arbeta inkluderande med de aktörer i Malmö och omvärlden som är relevanta mottagare och aktörer för att realisera kommissionens slutsatser och rekommendationer.

Kommissionens ska ta sin utgångspunkt i Agenda 2030.

Kommissionen ska använda Agenda 2030 och de globala målen som utgångspunkt och ramverk för sitt arbete. Relevanta mål är framför allt mål 8 ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt” samt mål 9 ”Hållbar industri, innovationer och infrastruktur”.

I enlighet med mål 17 ”Genomförande och globalt partnerskap” ska kommissionens arbete på lämpligt sätt inrymma möjligheten till globalt kunskapsuppbyggnad- och utbyte.

Stegen fram till Tillväxtkommissionen

Ett första steg inför en tillväxtkommission för ett inkluderande och hållbart Malmö är en fördjupad och aktualiserad nulägesanalys. Analysen bör ta utgångspunkt i de frågeställningar som lyfts fram ovan samt i Agenda 2030.

Ett direktiv för kommissionen bör formuleras, som också skapar ett analytiskt ramverk och tydlig målsättning med de förslag som kommissionen ska ta fram.

En ordförande för kommissionen bör tillsättas, liksom huvudsekreterare och övriga sekretariatsfunktioner. Ordförande tillsätter därefter i samråd med stadskontoret övriga kommissionärer.

En projektplan för kommissionen bör tas fram.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret förordar inrättandet av Tillväxtkommissionen för ett inkluderande och hållbart Malmö. En kommission som är brett förankrad med andra relevanta aktörer bidrar till Malmös fortsatta utveckling och kan skapa goda förutsättningar för såväl tillväxt i näringslivet i Malmö som för Malmöborna vad gäller sysselsättning och möjlighet till självförsörjning.

Kommissionen bör bygga vidare på resultat och erfarenheter från Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö. En utvärdering av denna har presenterats under första halvåret 2020. Det är också centralt att kommissionens arbete och slutsatser förankras i Malmö stads organisation och att relevanta delar av stadens organisation är involverad i kommissionens arbete.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Lotta Liedberg Sekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör